

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte: Petru Ursache

Judecători: Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofiti, Nadejda Toma, Petru Moraru

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpatul Moscviciov Evgheni, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 mai 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Moscviciov Evgheni Mihail, născut la 13 octombrie 1977, originar și domiciliat în mun. Chișinău, str. Gh. Asachi nr. 49 „b”, ap. 26

Datele referitoare la examinarea cauzei:

1. 12.01.2012 – 22.05.2015 (prima instanță);

2. 10.07.2015 – 25.09.2015 (instanța de apel);

3. 12.05.2016 – 20.09.2016 (instanța de recurs).

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 mai 2015, *Moscviciov Evgheni Mihail* a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiind încetat procesul penal din motivul intervenirii termenului de prescripție, iar inculpatul liberat de răspundere penală.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că la 17.11.2008 inculpatul Moscviciov Evgheni, avînd scopul de a obține finanțarea procurării în leasing a autoturismului de model „Subaru Legacy” la preț de 20 000 euro, a prezentat la compania ÎCS „Total Leasing” amplasată pe str. Pușkin 45, mun. Chișinău, setul de documente necesare pentru finanțarea procurării în leasing a autoturismului și certificatul de salariu pentru ca compania să analizeze posibilitatea de rambursare a creditului și dobânzilor aferente. Ca urmare, Moscviciov Evgheni fiind angajat în calitate de manager la întreprinderea „Aridon” SRL, în scopul facilitării încheierii unui contract de leasing, a îndeplinit pe numele său certificatul de salariu, în care a

introdus cu bună știință informații false, prin care se confirmă, că Moscviciov Evgheni activează la firma menționată cu un salariu lunar în mărime de 11580 lei.

În urma prezentării pachetului de documente în care se afla și certificatul de salariu conținând date false, la data de 18.11.2008, Moscviciov Evgheni a încheiat contractul de leasing nr. 705-08/M0S și a intrat în posesia autoturismului de model „Subaru Legacy” la preț de 20 000 euro.

Efectuându-se investigații referitor la prezentarea actelor de către Moscviciov Evgheni s-a stabilit, că ultimul era angajat și activa la „Aridon” SRL, iar certificatul de salariu prezentat la compania ÎCS „Total Leasing” conține date false, fiind falsificat de către Moscviciov Evgheni prin semnarea în locul contabilului-șef și imprimarea ștampilei pe care o avea în folosință pentru uz de serviciu.

Conform informației prezentate de către contabilul-șef al SRL „Aridon”, salariul lunar al angajatului Moscviciov Evgheni constituie suma de 1325 lei, iar venitul anual pe anul 2007, fiind de 15909,94 lei.

Conform fișei de verificare a obligațiilor privind impozitul pe venit, Moscviciov Evgheni în anul 2007, a avut un venit total în sumă de 15909,94 lei, iar în anul 2008 a avut un venit total de 17915,24 lei. În baza expertizei Centrului Național de Expertize Judiciare nr. 2272-2273 din 20.10.2011 s-a constatat că semnătura din numele contabilului-șef al SRL „Aridon”, Țurcan Irina, în certificatul cercetat despre faptul că Moscviciov Evgheni, posesor al buletinului seria A 01101019, este angajat al SRL „Aridon” din 30.04.2007 și salariul lunar constituie 11580 lei, a fost realizată nu de Țurcan Irina, dar posibil de Moscviciov Evgheni.

Imprimarea în certificat a ștampilei nr. 4 de culoare albastră, pe faptul că Moscviciov Evgheni, posesor al buletinului de identitate seria A01101019 este angajat al SRL „Aridon” din 30.04.2007 și salariul lunar constituie 11580 lei, este plasată cu ștampila nr. 4 „Aridon” SRL. Inițial a fost aplicată ștampila nr. 4 „Aridon” SRL, ulterior efectuată semnătura din numele contabilului-șef Țurcan Irina.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea totală a acesteia.

În motivarea cerințelor sale apelantul a indicat următoarele:

- probele care au stat la baza învinuirii și ulterior la baza condamnării au fost eronate, astfel inculpatul urmează a fi achitat;

- cauza penală în privința inculpatului a fost pornită cu încălcarea competenței materiale;

- ordonanța de punere sub învinuire a lui Moscviciov Evgheni și rechizitoriul sunt motivate vădit insuficient, ce prezintă încălcarea gravă a prevederilor art. 255 alin. (2) și art. 296 Cod de procedură penală;

- din materialele dosarului rezulta cu certitudine că nu s-a constatat existența componentei infracțiunii și respectiv, nu s-a constatat și existența faptei infracțiunii;

- procuratura contrar prevederilor citate, s-a referit în mod declarativ la art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe care eronat l-a considerat aplicabil în speță și a ajuns la concluzia greșită privind calificarea acțiunilor inculpatului prin prisma

articolului menționat, fără ca să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul urmăririi penale, pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe;

- a avut loc o încălcare a drepturilor și intereselor inculpatului garantate de art. 6, art. 13 CEDO, precum și a prevederilor art. 19, Cod de procedură penală, art. 20 din Constituția Republicii Moldova, iar inacțiunile instanței de judecată nu au asigurat examinarea justă și corectă a circumstanțelor dosarului actual, conform exigențelor prevăzute de Codul de procedură penală;

- instanța de fond nu a controlat minuțios toate circumstanțele invocate de partea apărării, nu a administrat alte probe, rezumându-se doar la cele prezentate de partea vătămată ÎCS „Total Leasing” SA, că instanța nu a dat atenție faptului, că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) al Codului penal, în astfel de circumstanțe, fiind indicat că examinarea cauzei în prima instanță a fost efectuată superficial;

- la materialele cauzei lipsește confirmarea din programul informațional automatizat cu privire la repartizarea aleatorie a cauzei penale judecătorului Gh. Gorun și V. Gîrleanu;

- timp de 40 de luni foaia de însoțire nr. 4797 din 06.02.2012 și încheierea judecătorului de instrucție Judecătoriei sect. Rîșcani, Moroza Ghenadie, referitor la examinarea plângerii nr. 982 din 16.01.2012 de încetare a urmăririi penale pe cauza penală nr. 2011036320 în privința lui Moscviciov Evgheni din lipsa componenței infracțiunii de către Procuratura sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, nu este executată;

- instanța de fond nu a dat o apreciere justă și corectă faptului că certificatul (adeverința de salarizare) nu subscrie noțiunea de document oficial în sensul obiectului material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, în argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs (Decizia Curții Supreme din 20.03.2014) a constatat că adeverința de salarizare confecționată de către inculpat nu reprezintă un document oficial fals, deoarece aceasta nu constituie obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, adică nu atentează contra autorităților publice și a securității de stat. Astfel, adeverința de salarizare nu corespunde caracteristicilor indicate supra și, respectiv, nu face parte din rândul actelor oficiale;

- în sensul art. 6 al Legii privind accesul la informație nr. 182-XIV din 11.05.2000, prin document oficial trebuie de înțeles documentul care: conține informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept; atestă faptul având relevanță juridică; circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control;

- niciunul din martorii audiați nu au confirmat anumite acțiuni ilegale săvârșite de inculpat în sensul art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal. Martorii audiați nu au furnizat instanței de fond suficientă informație, pentru a se considera că declarațiile acestora pot fi apreciate drept probe pertinente, concludente și utile, care ar confirma vinovăția inculpatului. Mai mult, declarațiile martorilor urmează a fi apreciate în favoarea lui Moscviciov Evgheni, deoarece acestea poartă în sine contradicții esențiale și sunt bazate pe presupuneri; nici un martor nu a declarat că

anume Moscviciov Evgheni prin acțiunile sale active a falsificat un document oficial;

- judecătorul Gîrleanu V. nu a admis în calitate de martor pe Morozova Liudmila, căreia nu i-a dat posibilitate la ședința preliminară din 22.05.2014 de a depune și a pronunța Decizia Curții Supreme de Justiție din 20.03.2014. Pe parcursul a 12 luni o dădea afară din sala de ședință, solicita poliția, aplica amenda argumentând prin faptul că ea încurcă la examinarea cauzei în ședința de judecată.

- judecătorul Gîrleanu V. intenționat nu a executat Decizia Curții Supreme de Justiție din 20.03.2014, a tergiversat examinarea cauzei încă pe un an și a pronunțat o sentință ilegală și neîntemeiată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015, care a fost pronunțată integral la 13 noiembrie 2015, apelul declarat a fost respins ca nefondat, fiind menținută sentința.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității acestora, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Argumentele inculpatului, expuse în apelul său referitor la încălcările de procedură în cadrul urmăririi penale și examinării cauzei în instanța de fond, conform opiniei instanței de apel, reprezentau o părere subiectivă a acestuia asupra acuzării înaintate, care nu reflecta circumstanțele stabilite în cadrul procesului penal, constituind doar o modalitate de apărare.

Astfel, din lucrările cauzei rezulta că, pe parcursul urmăririi penale și în instanța de judecată inculpatul s-a bucurat pe deplin de drepturile sale prevăzute de art. art. 64, 66 Cod de procedură penală.

Competența în cadrul urmăririi penale a fost stabilită prin ordonanța privind transmiterea cauzei penale după competență din 19.05.2011, conform prevederilor art. art. 52 alin. (1) pct. 9), 255, 257, 266 și 271 Cod de procedură penală, astfel încât careva încălcări nu au fost stabilite (f.d. 66 Vol. I).

În cadrul urmăririi penale și judecării cauzei în instanța de fond inculpatul personal, sau prin intermediul avocatului, a depus cereri, plângeri, care au fost apreciate atât de partea acuzării, cât și de instanța de judecată, reflectate în ordonanțe, încheieri și în final în sentința instanței de fond, a fost asistat de avocat asigurat prin intermediul instituției asistenței juridice garantate de stat, fiindu-i asigurat dreptul la un proces echitabil.

Instanța de apel a considerat ca fiind apreciat faptul că inculpatul, prezentînd ICS „Total Leasing” SA pe lângă alte înscrisuri prestabilite, certificatul pe numele său, conform căruia are venit lunar de 11580 lei, a dobîndit în folosința sa, în temeiul Contractului de leasing financiar din 18.11.2008 și Actului de primire-predare din aceeași dată, automobilul de model „Subaru Legacy” la prețul de 20 000 euro, însă nefiind în stare să achite ratele leasingului, deoarece suma venitului

real nu corespundea cu suma venitului declarat în certificatul fals, a cauzat un litigiu patrimonial în cadrul căruia compania de leasing s-a adresat în instanța de judecată, în vederea recuperării forțate a datoriei și transmiterii din posesia inculpatului în posesia sa a obiectului leasing-ului, cauzând daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanei juridice.

Instanța de apel a mai conchis și faptul că, în cazul în care certificatul de salarizare eliberat de orice organ, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, a fost înaintat la o autoritate publică și care generează drepturi sau eliberează de obligații, se convertește și capătă statutul de document oficial.

În astfel de circumstanțe, documentul falsificat pe caz de către inculpat a fost apreciat ca fiind document oficial, odată ce a fost emis de factorii de decizie a întreprinderii și atesta că salariatul a primit salariul indicat.

În sentința pronunțată instanța de fond, contrar celor expuse în conținutul cererii de apel, a calificat corect acțiunile inculpatului în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiind reținut că infracțiunea a fost săvârșită la data de 17.11.2008. Conform norme penale, la momentul comiterii infracțiunii, victima infracțiunii de dobândire a creditului prin înșelăciune putea fi nu oricare instituție financiară, ci doar aceea care desfășura activitate în condițiile art. 25 al Legii instituțiilor financiare. Din aceste considerente victima infracțiunii în cauză, la momentul comiterii ei, nu puteau fi alte instituții financiare.

Prevederile art 238 Cod penal, au fost modificate prin Legea nr. 180 din 25.07.2014, publicată la 15.08.2014, moment în care în calitate de victimă a infracțiunii pe caz, a fost introdusă și instituția financiară nebanară.

În această ordine de idei, conform art. 8 al Codului penal, caracterul infracțional al faptei este stabilit de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii ei, temei legal care și dovedește corectitudinea calificării faptei imputate inculpatului, ceea ce rezultă și din prevederilor art. 10 Cod penal, referitor la faptul că, legea penală care înăsprește pedeapsa nu are caracter retroactiv, iar fiind comparate pedepsele articolelor 361 și 238 (fie în redacție veche sau nouă) s-a considerat că pentru ultima faptă infracțională se prevede o pedeapsa mai aspră.

6. Hotărârile instanțelor de fond și apel sunt atacate cu recursuri ordinare de către inculpat, care au fost depuse în limba de stat la 09 decembrie 2015 și 17 mai 2016 și care solicită casarea acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

În motivarea cerințelor sale din primul recurs ordinar declarat, inculpatul nu indică nici un motiv, însă în cel de-al doilea recurs ordinar invocă următoarele:

- instanța de apel a refuzat audierea martorului Onilă Elena, care a primit documente de la inculpat în cadrul perfectării procedurii de leasing și a directorului companiei de leasing Gladei Angela;

- în decizia instanței de apel nu sunt reflectate declarațiile inculpatului, referitor la litigiul civil ce are drept obiect raporturile de leasing;

- instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că încheierea judecătorului de instrucție în privința solicitării de încetare a urmăririi penale nu a fost executată; decizia asupra recursului în interesul legii din 20.03.2014 nu a fost luată în considerație; instanța de fond nu a admis martorul Morozova Liudmila;

- cauza penală a fost pornită cu încălcarea competenței materiale;

- certificatul falsificat nu constituie document oficial, nefiind în așa mod obiect material al infracțiunii.

6.1. Pe cauză este depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru încetarea procesului penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece în cazul prezentării certificatului de salarizare fals instituțiilor financiare în sensul obținerii unui credit în condiții avantajoase, fapta urmează a fi încadrată numai în baza art. 238 Cod penal. În consecință, reieșind din modificările ulterioare ale art. 238 Cod penal, precum și din prevederile art. art. 8 și 10 Cod penal, procesul penal urmează a fi încetat.

7. Judecând recursul declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs poate dispune achitarea persoanei.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează, că la calificarea acțiunilor inculpatului, instanțele de fond și de apel greșit au conchis prezența componenței infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal pe faptele descrise în învinuire cu referire la confecționarea adevărinitei de salarizare – ca document oficial fals.

Astfel, adevărinita de salarizare confecționată de către inculpat nu reprezintă document oficial fals, deoarece aceasta nu constituie obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, adică nu atentează contra autorităților publice și a securității se stat (Capitolul XVI Cod penal).

Conform doctrinei juridice, obiectul material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal îl reprezintă documentele oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații ori imprimă, ștampilele sau sigiliile false aparținând unor întreprinderi, instituții sau organizații. Documentul oficial constituie un act ce conține informații ce au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept; atestă fapte ce au relevanță juridică; circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației.

Prin falsificarea documentelor oficiale se înțelege fie contrafacerea documentelor oficiale, fie modificarea conținutului unor documente oficiale autentice.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit constată, că instanțele de fond și de apel eronat au ajuns la concluzia privind faptul, că adevărinita de salarizare, confecționată de către inculpat, reprezintă document oficial fals, din considerentul că nu este eliberată de anumite autorități publice.

În aceeași ordine de idei Colegiul penal lărgit atestă că certificatul (adeverința) de salarizare poate apărea ca obiect material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal, în cazul în care este eliberat sau prezentat la o autoritate publică și acordă drepturi sau eliberează de obligații. De exemplu, înaintarea certificatului (adeverinței) de salarizare Casei Naționale de Asigurări Sociale (autoritate publică centrală) pentru calcularea pensiei sociale, care confirmă circumstanțe importante ce-i acordă dreptul de a beneficia la întreținere socială din partea statului și la calcularea mărimii ei. Deci, în cazul dat, prezentarea certificatului (adeverinței) de salarizare, indiferent de organul emitent, poate obține

statut de document oficial. Însă nici această condiție nu este incidentă în speță, odată ce certificatul de salarizare a fost prezentat unei companii private.

Prin urmare Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că eroarea comisă urmează a fi corectată de către instanța de recurs, prin adoptarea soluției prevăzute de art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală – achitarea lui *Moscviciov Evgheni Mihail* pe art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

8. În conformitate cu prevederile art. art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpatul Moscviciov Evgheni, casează total sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 mai 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015 și dispune achitarea lui *Moscviciov Evgheni Mihail* pe art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 octombrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru